

जिल्हा परिषदांच्या ज्या मालमत्तांवर शासन
किंवा राज्य सरकार असा उल्लेख आहे अशा
मालमत्तांचा ७/१२ वर जिल्हा परिषदेच्या नावे
फेरफार करणेबाबत

**महाराष्ट्र शासन
ग्राम विकास विभाग**

शासन परिपत्रक क्रमांक: जिपज-२०१३/प्र.क्र.३१/पंरा-९

बांधकाम भवन, २५ मईबान पथ,

फोर्ट, मुंबई-४००००१,

तारीख: २५ मार्च, २०१३.

वाचा

- १) परिपत्रक क्र. जिपज १०८९/सीआर ३९५६/२६, ग्रामविकास विभाग दि. २५ जानेवारी, १९९०
- २) परिपत्रक क्र. जिपज १०९३/सीआर १९५५/२६, ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग, दि. १३ डिसेंबर १९९३
- ३) शासन निर्णय क्रमांक: जिपज २०००/प्र.क्र.१५६/पंरा-८, ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग, दि. २९ जानेवारी २००४
- ४) शासन निर्णय क्रमांक: जिपज २०१०/प्र.क्र.२२२/पंरा-८, ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग, दि. ४ डिसेंबर २०१०

प्रस्तावना

राज्यातील जिल्हा परिषदा, पंचायत समिती व ग्रामपंचायतीकडे खालील तीन प्रकारच्या खुल्या जमिनी व इमारती ताब्यात आहेत.

- १) जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम १९६१ च्या कलम १०० अन्वये हस्तांतरीत योजनांबरोबरच योजनांची कार्यवाही करण्यासाठी हस्तांतरीत झालेल्या इमारती व खुल्या जागा
- २) भूतपूर्व जिल्हा लोकल बोर्ड यांच्याकडून जिल्हा परिषदेकडे हस्तांतरीत झालेल्या इमारती व खुल्या जागा
- ३) जिल्हा परिषद/पंचायत समिती/ग्रामपंचायत यांनी स्वतःच्या उत्पन्नातून खरेदी केलेल्या जमिनी व इमारती.

जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम १९६१ च्या कलम १०० अन्वये हस्तांतरीत झालेल्या योजनांतर्गतच्या जागा या एकतर भूसंपादन अधिनियमानुसार संपादीत केलेल्या आहेत किंवा महाराष्ट्र जमीन महसूल संहितेनुसार शासकीय खुल्या जागा योजनांच्या कार्यवाहीसाठी हस्तांतरीत केलेल्या आहेत. तसेच महाराष्ट्र जिल्हा परिषद आणि पंचायत समिती अधिनियम १९६१ च्या नियम २८८ नुसार संबंधीत अधिनियमाच्या ११ व्या अनुसूचीनुसार

जिल्हा मंडळ किंवा भुतपूर्व जिल्हा लोकलबोर्ड यांच्याकडील जंगम व स्थावर मालमत्ता ही जिल्हा परिषदेमध्ये निहित होते.

२. जिल्हा परिषद, पंचायत समिती व ग्रामपंचायतीकडील स्थावर /जंगम मालमत्तेचे अद्ययावत लेखे ठेवले जात नसल्यामुळे त्यांचा विनियोग करण्यासंदर्भात अनेक अडचणी निर्माण होतात. या मालमत्तेवर अतिक्रमण होत असल्याने कायदा व सुव्यवस्थेचा प्रश्न निर्माण होतो.

महाराष्ट्र जिल्हा परिषद आणि पंचायत समिती अधिनियम १९६१ मधील नियम २८८ नुसार ११ व्या अनुसूचीतील अ.क्र.१ व २ नुसार विद्यमान मंडळामध्ये निहित असलेली सर्व जंगम व स्थावर मालमत्ता ही जिल्हा परिषदेमध्ये निहित होतील. जिल्हा परिषदेकडील मालमत्तेच्या अभिलेखांवर अद्यापही संबंधित जिल्हा परिषद, पंचायत समिती व ग्राम पंचायतींची नावे नोंदविण्यात आलेली नाहीत किंवा महसूल अभिलेख्यात तशा नोंदी करण्यात आलेल्या नाहीत असे निदर्शनास आलेले आहे. हे लक्षात घेता या मालमत्तेच्या अनुषंगाने अभिलेखावर जिल्हा परिषद, पंचायत समिती, ग्राम पंचायत यांची नावे लावण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन परिपत्रक

महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम, १९६१ मधील कलम २८८ मधील नमूद ११ व्या अनुसूचीत खालील प्रमाणे आहेत.

१. संदर्भामुळे अन्यथा आवश्यक नसेल तर, या अनुसूचीत—

(अ) “नेमलेला दिवस” म्हणजे ज्या दिवशी हा अधिनियम अंमलात येईल तो दिवस;

(ब) कोणत्याही स्थानिक क्षेत्रांच्या संबंधात, “विद्यमान मंडळ” म्हणजे, मुंबई स्थानिक मंडळ अधिनियम, १९२३ खाली स्थापन केलेले जिल्हा स्थानिक मंडळ किंवा मध्यप्रांत व वऱ्हाड स्थानिक शासन अधिनियम, १९४८ खाली रचना केलेली जनपथ सभा, किंवा यथास्थिती हैद्राबाद जिल्हा मंडळ अधिनियम, १९५५ अन्वये स्थापन केलेले जिल्हा मंडळ व नेमलेल्या दिवसाच्या लगतपूर्वी अशा क्षेत्रावर अधिकारिता असलेले मंडळ;

(क) नेमलेल्या दिवसाच्या लगतपूर्वी, ज्या स्थानिक क्षेत्रासाठी एखादे विद्यमान मंडळ कार्य करीत होते त्या कोणत्याही स्थानिक क्षेत्राच्या संबंधात “उत्तराधिकारी जिल्हा परिषद” म्हणजे त्या दिवशी व त्या दिवसापासून अशा क्षेत्रावर अधिकारिता असलेली जिल्हा परिषद.

२. नेमलेल्या दिवशी व त्या दिवसापासून पुढील परिणाम घडून येतील. ते म्हणजे,—

(अ) नेमलेल्या दिवसाच्या लगतपूर्वी एखाद्या विद्यमान मंडळामध्ये निहित असलेली सर्व जंगम व स्थावर मालमत्ता आणि अशा मालमत्तेत असलेले कोणत्याही स्वरूपाचे व कोणत्याही प्रकारचे सर्व हितसंबंध, हे तत्संबंधी नेमलेल्या दिवसाच्या लगतपूर्वी अंमलात किंवा अस्तित्वात असलेल्या सर्व मर्यादा व अंमलात किंवा अस्तित्वात असलेल्या सर्व शर्ती, तसेच, कोणत्याही व्यक्तीचे, मंडळाचे किंवा प्राधिकरणाचे असे अधिकार किंवा हितसंबंध यांच्या अधीनतेने, जिल्हा

परिषद (ज्या क्षेत्रात असे विद्यमान मंडळ कार्य करीत होते त्या क्षेत्रासाठी प्रथमतःच रचना करण्यात आलेली) या अधिनियमाखाली आपली पहिली सभा घेईपर्यंत, राज्य शासनाकडे हस्तांतरित झाले आहे असे मानण्यात येईल. आणि त्याचे आणखी हस्तांतरण न करता ते राज्य शासनामध्ये निहित होतील आणि त्यानंतर अशा रीतीने रचना करण्यात आलेल्या जिल्हा परिषदेमध्ये निहित होतील.

२. सदर तरतुदी लक्षात घेता भूतपूर्व जिल्हा स्थानिक मंडळ, जनपथ सभा, जिल्हा मंडळ यांच्याकडील निहित असलेली सर्व जंगम व स्थावर मालमत्ता जिल्हा परिषदेमध्ये निहित होत असल्याने सर्व स्थावर व जंगम मालमत्तेवर विद्यमान जिल्हा परिषदेच्या नोंदी होणे आवश्यक आहे आणि अशा नोंदी जर झालेल्या नसतील तर संबंधित क्षेत्रातील महसूल यंत्रणेकडे याबाबतचा अर्ज करुन त्या नोंदी करुन घेण्यात याव्यात. तसेच जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम १९६१ च्या कलम १०० अन्वये हस्तांतरीत झालेल्या योजनेअंतर्गत व जिल्हा परिषद, पंचायत समिती, ग्राम पंचायत यांनी स्वतःच्या उत्पन्नातून खरेदी केलेल्या जमिनी व इमारतीच्या अभिलेखामध्ये सुद्धा जिल्हा परिषद/पंचायत समिती/ग्राम पंचायत यांच्या नोंदी करुन घेण्यात याव्यात.

३. वरील सूचनेनुसार सर्व संबंधित मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी आवश्यक ती कार्यवाही तात्काळ करावी.

प्रस्तुत शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१३०३२८१०५६०८०५२० असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(दि.ग. मोरे)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

१. मा.अध्यक्ष, जिल्हा परिषद (सर्व)
२. विधानसभा/विधान परिषद सदस्य (सर्व)
३. विभागीय आयुक्त (सर्व)

४. सर्व जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी
५. मा. मंत्री (ग्रा.वि.) यांचे खाजगी सचिव
६. मा. राज्यमंत्री (ग्रा.वि.) यांचे खाजगी सचिव
७. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
८. उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (ग्रामपंचायत), जिल्हा परिषद (सर्व).
९. कार्यकारी अभियंता (बांधकाम विभाग), जिल्हा परिषद (सर्व)
१०. प्र. सचिव (ग्रा.वि.व पं.रा.) यांचे स्वीय सहाय्यक
११. महसूल व वन विभाग, मुंबई.
१२. सर्व कार्यासने, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मुंबई.
१३. निवड नस्ती, कार्यासन (पं.रा.९).